

## Kratkočasen in podučen list za slovensko ljudstvo.

List 23.

V Celovcu 10. decembra 1871.

Leto III.

### Berač.

(Povest, spisal Andrejčekov Jože.)

(Dalje.)

Marjana je kmalo prinesla dve precej obilni škudelici kave na mizo in zraven položila v mali, lepo spleteni jerbašček več koscev belega kruha domače peke, s katerim se je večkrat hvalila, ako je videla, da kruh komu prav dobro diši.

Platniček ni jedel kruha, temuč je srebal samo kavo pomaloma iz škudelice, župan pa, ki je imel več telesne potrebe in mu je bila ta betvica mlečne kave premalo, davil in trl je prav pridno narezane kosce ter s tem poravnal, kar je stotnik zamudil.

„Gospod, kedaj pride že vaš stričnik Vencelj iz Dunaja?“ vpraša čez nekaj časa Škrbec stotnika ter zopet seže v jerbašček, kjer sta se še dva kosca tresla v strahu pred županovo neusmiljeno slastjo.

„Drugi teden ga pričakujem, kakor mi je pisal, — v petek ali pa v saboto.“ Na to stotnik nekaj časa molči, kot bi kaj prevdarjal, potem pa zopet prične: „Veš, ljubi moj Škrbec, jaz sem nekaj sklenil in me je resna volja to tudi izpolniti, samo, — samo, če bo tebi prav.“ —

„Meni bo vse prav, gospod,“ seže mu župan v besedo.

„Le počakaj, da ti povem! — Jaz se že ne morem več ukvarjati s posestvom, ker sem že prestar, toraj sem sklenil, ker nimam lastnih otrok, svojega stričnika oženiti ter mu prepustiti gospodarstvo. Fant je priden, pošten, ubogljiv, razumen, toraj upam, da bo dober gospodar. Sedaj je ravno v tistih letih, ko človek najraje nori, toraj bo najbolje, da ga spravim pod zakonski jarem, da ne bo po svetu po nepotrebnem zapravljaj denarja. — Vlani je videl tvojo Maričko, in če sem prav razumel, fantu je bila precej všeč.“ —

„Je, je, verjamem,“ povzame brž župan, ki je že nganil, o čem se ravna, in ni mogel pričakati konca. „Meni je bilo tudi tako čudno, po vseh udih mi je gomazelo, ko sem prvič videl svojo staro, — Bog jej daj nebesa! Miklavž, tukaj-le primi, sem djāl, ta-le bo zate, in res sem tako storil, pa se še danes ne kesam, da sem jo vzel, pridna babnica je bila, samo nekoliko prejezična.“

„Jaz sem izvolil tvojo Maričko mojemu stričniku za ženo; kako se ti zdi ta reč?“ pravi potem stotnik.

„Jaz pravim, da bi bil to tak parček, da ne bi bilo treba boljšega iskati.“

„Jaz tudi tako mislim. — Kaj pa, je tvoja hči kaj omikana? je kaj v šolo hodila? Veš, to je potrebno dan današnji, če ne, človek ne sme nikamor ž njo, postavimo, na ples, ali kako drugo zabavo, kamor zahaja imenitna gospôda. Meščanke jamejo koj nose vi-

hati, ako vidijo ktero med seboj, ki ni po njih kopitu ustvarjena.“

„Vem, vem, kako je,“ pritrjuje župan, „ali zarad tega vam ni treba skrbeti. Moja Marička zna vse, kar kdor hoče. Tri leta sem jo imel v mestu v klostru, kjer je hodila v šolo, in tam, menim, se je lahko dovolj izurila, kar je treba vedeti ženskam, ki se hočejo pozneje moštiti. Nemški tako govori, kot bi rezal, in še našega šolmastra in vse beriče v kancelijah spravi v kozji rog.“

„Tedad, meniš, da bo šla ta reč?“

„I no, zakaj bi ne šlo? Če bo le Venceljnu všeč.“

„In pa če si Marička že ni kje drugej svojega prihodnjega izbrala.“

„E kaj še. Za mojo hčer ga nima vas. To so sami tepci, kmečki cepci, tacega moja Marička še ne pogleda ne.“

Dolgo sta se še menila o tej reči in slednjič popolnoma dognala ženitev, pomenila se o doti in enacih stvarih, ki spadajo le-sem. Župan je bil ves srečen videti, da bo svojo hčer tako dobro omožil, in ko bi bil stotnik hotel, bil bi mu koj naprej odštel vso doto. —

Poldne je že odzvonilo, ko je župan Škrbec zapustil stotnikovo sobo, in zunaj še nekaj pomenivši se z Marjano, ki je ravno kosilo pripravljala, odpravi se nagloma proti domu, da bi menda prej, ko mogoče, naznanil veselo vest svoje hčeri Marički.

\* \*

Dobre pol ure za vasjo, kjer je županil Miklavž Škrbec, je držala čez hribe ozka pot, ktero so rabili pešci, ako so hodili v bližnje mesto, da jim ni bilo treba delati prevelicega ovinka po cesti ter so si pot nekoliko okrajšali.

To pot je koračil kakih štirinajst dni po onej obravnavi med županom in posestnikom v Brlogu gosposko oblečen človek. Že precej ponošena črna suknja, ki gotovo ni bila nikdar njemu omerjena, in oguljene hlače so spričevale dovolj, da ta človek ne živi ravno v obilosti. Pokvečen klobuk, ktereга krajci so se svetili, ko bi jih bil z maščobo namazal, je imel globoko pritisnen na čelo, čez ramo mu je visela popotna torba, v roci pa je imel mesto palice, veliko rudečo omrelo, ki pa je bila na vseh krajih že zakrpana z zaplatami različnih barv. Pri vsem tem pa, da je bila oprava borna, bila je njegova postava vendar jaka, čvrsta in lepo izraščena. Obraz, čeravno blede in upadel, je očital vendar neko resnobo in ponos, njegova hoja je bila redna, prosta in nikjer ni bilo znati nikakoršne posiljenosti.

Temna noč se je bila že storila, preden jo primaha vrh griča. Dež, ki je prej le nekoliko rosil, jel je gosteje liti in veter, ki je pihal nasproti, zanašal ga je potniku v obraz. Velikanska omrela je malo pomagala, kajti veter jo je zasukal narobe, da je bila po-

dobna kravjim gobam, ki rasto po gozdih, in popotnik je ni mogel več rabiti.

Zdajci se pokaže iz goščave luč in ptujec jo zavije z glavne poti po ozki stezi proti onej strani. Čisto v hosti skrita je stala tu majhna lesena bajta s poveženo, slamnato streho, ki je bila že na več krajih zakrpana s smrekovimi kožami.

Ptujec je moral tukaj že znan biti, kajti niti ni klical pri oknu, niti trkal, temuč kar nekoliko prizdignil vežne duri ter stopil noter.

V borni sobici, ki je imela komaj najpotrebnejšo hišino opravo, gorela je s slabim plamenom leščerba, obešena nad mizo, pri mizi pa je sedel kmečko oblečen človek, ves zamaknjen v debelo knjigo, ki je ležala pred njim, in iz ktere je prav pridno čital.

Bil je to ravno tisti berač, ktereга smo videli onega večera v Brlogu na vrtu.

„Dober večer, stric! Pa tako vtopljeni v branje?“ pozdravi prišlec moža ter postavi v kot potrto omrelo.

„O Nande, kaj si ti!“ pravi ta radostno ter vstane od mize. „Od kod pa tako pozno in o takem vremenu?“

„Iz mesta. Imel sem ondi več opravkov.“

„Takisto. — Nicoj ostaneš tukaj, prenemarno je zunej, da bi šel domū.“

„Ne morem, stric, jutri je nedelja in zjutraj moram orgljati pri maši.“

„Je, kaj pa da!“ povzame berač, kakor bi se bil še le sedaj domislil, da je Nande učitelj v vasi, — „potlej pa že ni nič.“ —

„Kaj pa berete lepega?“ prasha učitelj dalje ter vzame v roke knjigo, ki je ležala na mizi. Znati je bilo, da je mladeneč velik prijatelj knjig ter se rad peča z vednostmi.

„Fenelonovega Telemacha berem. Lepa knjiga je, jako poučna za mladino.“ —

Potem sta se še dolgo menila o raznih vednostih in iz vsega je bilo razvideti, da tiči pod raztrgano beraško obleko učen, prebrisan človek. —

„Nande, ti se mi zdiš nekaj časa sēm nekako osoren, tih; si mar kaj bolan?“ prasha čez nekaj časa berač ter zré mladeneč v bleđi obraz.

„Stric, jaz sem popolnoma zdrav, hvala Bogu! ali ...“

„Ali?“

„Nesreča mi žuga. — Župan me boče spraviti v vojake, in kakor vidite, se mi ne bo moč temu ustavljati. Samo namestni učitelj sem, še ne za trdno postavljen, toraj tudi nisem prost vojaščine.“

Berač ni dalje izpraševal, uganil je vzrok, zakaj župan črti mladega učitelja. Nekaj časa stoji zamišljen, potem pa pravi: „Ne, učitelj Ferdinand Milovič ne bo vojak, dokler živi berač Marko.“

„Ali pomislite, stric, jaz sem reven, ko cerkvena miš, komaj si prislužim vsakdanji kruh, kje bi vzel denar, da bi se odkupil. Toliko denarja, lepó vas prosim!“

„Ti nisi reven, Nande, nič se ne boj, več boš imel, kakor marsikteri drugi,“ pravi na to berač s povdarkom. „Tvoj stric ti hrani že mnogo let doto in hvala Bogu! za te bo dosti obilna.“

Mladeneč ni vedel, se li starec šali, ali ni prav pri razumu, kajti vedel je predobro, da je njegov stric berač, odkar ga pozná, in da živi vedno siromašno.

„Nič me ne glej tako nezaupno! kar sem ti rekel je gola resnica; ti boš imel bogato doto.“ Rekoč vzame veliko svetilnico, v ktereј so bile že vse šipe potrte in

sem ter tje zadelane s popirjem, postavi va-njo leščerbo, potem pa veli mladeneču: „Pojdi z menoj!“ —

Zunaj je še vedno deževalo in veter je bučal po goščavi ter priklanjal drevesa. Berač in učitelj sta urno stopala po ozkeј, spolzkeј stezi, ki se je vila po gozdu, ter večkrat morala odpravljati trnje, ki jima je zapiralo pot, da ju ni praskalo po obrazu. — Slednjič dospeta do velicega, votlega hrasta, kteremu je že strela vrh razklala. Berač podá svojemu spremljevalcu svetilnico, seže v žlambor in ko odpravi iz njega listje in meh, privleče na dan precej velik meh, do vrha napolnjen.

„Vidiš, Nande, to je tvoja doto,“ pravi prijazno se smehljaje ter odveže meh.

Srebrni križaki so se bliščali nasproti.

Mladeneč kakor očaran ostrmi ter pogleduje ves začuden zdaj svojega strica zdaj denar. — Bilo mu je, kakor bi bil prišel nakrat v one začarane kraje, o kterih je večkrat slišal kot otrok pripovedovati, in nehoté si je mel oči, da bi se prepričal, ali ne spi. —

„Stric,“ pravi na to nekako plaho, ko bi ga bila nakrat spreletela strašna misel, „če pa je ta denar ...“

„Nič se ne boj, ta denar je pošten denar, niti priberačen, še manj pa po kakeј krivični poti pridobljen; to je lastnija tvoje ranjce matere in tvojega strica, ki že od nekđaj skrbi za te.“

Mladeneč je predobro poznal starca in njegovi poštenu značaj. Verjel mu je, in njegovo lice se mu je nakrat razjasnilo veselja, videti, da bo kmalo bogat.

Starec je denar zopet spravil v žlambor, zatlačil luknjo z mahom in listjem, potem pa djal svojemu tovaršu: „Sedaj pojdiva, v nekterih dneih boš dobil denar, — in morda tudi, kar želiš.“

„Ali stric, kaj bodo pa ljudje rekli, ako izvedó, da ste mi vi prihranili doto, ki sami beračite po svetu?“ prasha med potjo mladeneč skrbljivo. „Dolžili vas bodo tatvine in sodnija bi se znala kaj vmes vtikati ter vam situosti napravljati.“

„Nič se ne boj za me, samo molči še nekaj časa, kdo sem in ne govori nikomur o današnji dogodbi, za drugo bom jaz skrbel.“

Mladeneč ni razumel starca, in čeravno si je na vso moč prizadeval kaj več spraviti iz njega, ni se mu posrečilo. Edino to je vedel, da je ta mož njegov stric, da že berači po teh krajih, odkar ga pozná, in da mu je že večkrat prepovedal imenovati pred ljudmi njegovo ime ter ga zvati strica. To je bilo vse, kar je vedel učitelj o svojem stricu, več se ni dalo spraviti iz njega. Samo o materi, prezgodaj umrlej materi mu je včasih pripovedoval, ko pa je Nande vprašal tudi po očetu, stemnilo se je starčevo čelo in koj je prenehal govoriti. — Ljudje so berača Marka radi imeli, ker ni bil nikdar nadležen, temuč z vsem zadovoljen, zato tudi niso popraševali od kod in kdo je, temuč ga pustili v miru ter mu radovoljno dajali vbogajme, kedar je prišel k biši. —

Ko prideta zopet v kočó, berač mladeneču še enkrat zatrdi, naj o vsem molči, potem pa se ta poslovi ter jo mahne strmo pot navzdol proti vasi, berač pa zapré duri ter se spravi k pokoju.

\* \*

Smajno nedeljo je bilo, že precej pozno popoldne. Župan Miklavž Škrbec je ravno spremljal po cesti dve imenitni osebi, stotnika Platnička in njegovega stričnika. — Celo popoldne ju je gostil, kolikor se je najbolj dalo, in kakor je bilo znati na Platničkovem

obrazu, bil je popolnoma zadovoljen z županovim kosilom, kajti ves čas se je prijazno smehljaj in kimal z glavo. Za njimi se je peljala stara kočija, velika, kot kaka gostaška bajta, in že precej odrgnjena, kar je spričevalo, da je Platniček ni nove napravil, temuč kje kupil za svoje stare potrebe. Pa naj je že bila velika in pohabljena, vaščanje so jo vendar z nekako častiljivostjo ogledovali ter blagrovali onega, ki se v njej vozi, kedar mu je ljubó.

Stari Platniček ni bil ravno preveč nališpan; kajti rujava suknja z dolzimi škrici, ki so mu segali skoraj do tal, je bila že precej odrgnjena, na glavi je imel veliko kapo, in ko bi ga ne bil Bog obdaril s precejšnjimi nšesi, bila bi mu gotovo zlezla na rame, za vratom pa je imel črno ruto, parkrat krog in krog ovito.

Tem gizdavejši pa je bila noša mladega gospodiča Venceljna. — Prste je imel vse okovane, da jih je komaj gibal, hlačiice so mu bile tesno omerjene, — kakor kmetje pravijo, bile so petelinove, — iz žepa pri oprsniku pa mu je visela zlata verižica, na kateri so bile nabrane razne svetinice, križci, prstani, in Bog vedi kaka drobnjava še vse. Lasé je imel skrbno počesane z veliko prečo sprede in zadej, mustačiice pod nosom so bile namazane z dišečim mazilom, preživo rudeči obraz pa je kazal izvedencu, da se gospodič barva.

Ko pridejo konec vasi, poslovita se Platniček in njegov stričnik pri županu, ki je delal s svojim okornim in nevkretnim životom jako smešne poklone proti vsem vetrovom, ter se vsedeta v kočijo.

„Drugi teden toraj, gospod, bomo pa pričeli!“ pravi župan ter seže še enkrat Brloškemu posestniku v roke.

„Dá, dá, koj drugi teden,“ pritrdi ta ter veli hlapcu pognati dalje.

Kočija je oddrdrala in župan je še dolgo zamaknjen zrl za njo, kot ne bi se mogel dovelj nagledati svojega prihodnjega zeta. —

(Konec prihodnjič.)

## Zima na Ruskem.

(Prigodba, poslovenil J. Severjev.)

Nepotrpežljivo pričakuje ruski kmet, da mine jesen in zima nastopi. Ko zagleda prve snežnice, veselja se mu pač srce topi. Mi prebivalci južnih krajev ne pozdravljamo s tako srčnim pozdravom prve pomladanske lastovke, s kakoršnim sprejme on snežno odejo. Pa to čutje je pri njem naravno, kajti jesen je na Ruskem res prav žalostna. Jesensko deževje, ki se razlije po vsem polji, razmoči velike ceste, da ni moč hoditi po njih. Zapuščene in prazne so vasi; temno-zeleno lesovje, ki je obdaja, videti je še žalostnejše nego navadno. Komaj pa nastopi zima, glej! — hipoma se vse spremeni. Luže in mlake po vasi, ki so se naredile pred hišami, zginejo čudovito hitro. Po vaseh je zopet vse živo, slana leskeče na drevju in vrabci letajo trumoma po preskah. Vožarenje se začne znova; snežno odejo, ki pokriva veliko cesto, steptajo z nogami potniki, ki urnih korakov hodijo iz vasi v mesto in zopet nazaj; še bolj utrdijo jo veliki težki vozovi, ki blago in živež v mesto dovaževajo. —

Ako je nebó čisto in jasno, nimaš na potovanji

nikakoršnih nevarnosti, da si se le dobro prevedel z vsemi navadnimi pripomočki proti burji in mrazu. Brez skrbi lahko potuješ v največem snegu, kedar ni vetra. Ali vse drugačno je, ko nastane vihar. Silni vihar drvi sneg predi in za teboj ter razsaja z njim, vihra po planjavi in nakopiči ga v neznanske zamete, katerih robci so enaki negibnim valovom. Dan se bliža večeru. Trume krokarjev, ki je srečuješ skoraj pri vsacem koraku, letajo strahovito krokaže proti lesovju. Gorje ne-  
previdnemu potniku, ki je ob takej uri še pod milim nebom na planjavi, gotovo zajde in mraza otrpnjen pogine. Ko začneta v južnej Rusiji razsajati sneg in vihar, zgodi se pogostoma, da se črede ovac, dá celó črede konj pogreznejo v morje in po nikakem jim ni več mogoče pomagati. Zastonj se te živali v svojem strahu gnjetejo skupaj, da bi protivile viharju. Ta je drvi proti bregu. Ko stopijo na led, žene je vihra naprej, dokler da zginejo v valovih. — Dahi so Rusi temu snegu primerno ime: „Métel“ — (pometalec, ki pometa). Dasi širni gozdovi, ki pokrivajo severno Rusijo, nekoliko slabé in zadržujejo moč silnih viharjev, vendar pa zahtevajo nevihte marsiktero žrtev. Ali ruski kmet vkljubuje najgrozovitnejšim metelom. Ne za hip ga ne zapusti srčnost in ona hladnokrvnost, katero pokaže vedno, kedar nevarnost proti. V tem oziru zdi se nam posebno naslednja resnična prigodba vredna, da je omenimo. Povemo jo pa brez vsake opazke. —

Dne 27. meseca listopada 1856. leta poslal je bil neki kmet iz Z...ske vasi v Kurskem kotaru mladega sina v mesto majolke prodajat. — Peljal je je na saneh. Vreme je bilo lepo. Srečno dospé v Kursk — ali vse drugačno je bilo na poti domú. Komaj je bil iz mesta, privlečejo se oblaki na obnebe, malo hipov potem jame mesti, vihar ustane in prihaja vedno močnejši in močnejši. Kmaló je silovito in strašno vihrál po planjavi in pometal po njej na vse strani.

Kmetič, prisiljen, konja nekoliko pridrževati, imel je še nekaj vrst do vasi, ko je nastopila noč. Sneg je veje drevesom, ki so zaznamovale pot, popolnoma zakril. — Zašel je. — Stopivši raz sani, dolgo išče poti, ali mraz mu jame prihajati. Nekaj časa gre kar naprej, konja vodi za vajeti. Kar naenkrat pa začuti, da se mu sneg pod nogama pogreza, in skoraj v tistem hipu se pogreznita konj in sani. — Prizadeva si na vso moč, da ju potegne iz zameta, ali zastonj! — „Metel“ je vedno bolj in bolj razsajal in divjal in moral se je držati sani, da ne bi ga spodnesla vibra, ki je grozno snega okoli njega nakopičila. — Sédaj ni mu družega početi, ko dneva pričakovati. Spreže konja in priveže ga za „oglobli“ (vojnice). Potem leže tako mirno na sani, kakor bi bil na peči v svojej izbi domá. Predno se raztegne čez sani, izuje se in razkrije, dene si čevlje in kučmo pod glavo. Potem se zavije v kaftan in leže tako, da je imel glavo od vetra obrnjeno. — Tako je prebil noč. Kedar so Sibirčani na poti in mislijo v neobljudenem kraju na prostem prenočiti, izdolbejo prostorno votlino v snegu. Ob obeh straneh izkopljejo male jamice, pokrijejo njih vhod s plachtami in takó jim je prav toplo po noči. —

Ko je odprl oči, bil je s snegom pokrit. Ker se mu je zdelo, da mora že dan biti, potegne iz sani malo šibico ter jame sneg nad seboj luknjati. Čeravno je bil precej debel, izvrtal je vendar malo luknjico. Vzdignivši se nekoliko pomoli glavo skoz njo. Solnce je sijalo na nebu, ali komaj ga je bilo razločiti in „metel“ ni še nehal. Vleže se zopet na sani, obrača se in steza, da

bi odstranil sneg ter si razširil votlino, v kateri je ležal. Za nekoliko časa je hotel spet glavo iz svoje ječe pomoliti, ali snežna odeja je bila sedaj tako debela in gosta, da je ni bilo mogoče predreti. Izgubivši ves up, zmoli navadne molitvice, priporoči dušo Bogu, pomisli na svoje doma, ki so morali zelo nemirni biti zavalj njega, in nazadnje zaspi.

Ko sina le ni bilo nazaj, odpravi se kmet drugi dan potem, ko ga je bil poslal v mesto, da ga poišče. — Uradnije v vasi združijo se s kmeti sosednih vasi, da bi preiskali okolico. Bilo je zastoj. Vsak se vrne domú, trdno prepričan, da je reveža zasačila nevihta in da je po njem! —

Zopet se uvremeni. Dne 9. meseca grudna namenil se je neki kmet one okolice na lov. Ko gre ob kraji s snegom zakritega vrhunca, zapazi, da je njegov pes nedaleč od njega na tla počenil in da nekaj voja, česar pa ne more razločiti. Približavši se, spozná, da je noga konja v snegu zakopanega, kateremu so volkovi glavo že dobro razgrizli. — Vrne se domú in naznani policiji, kar je našel. Ta sporoči koj to novico rodovini mladega kmeta. Podá se jih mnogo z lopatami na pot. V kratkem izvlečejo konja iz snega; kmalo potem se pokaže tudi ena vojnica. Delavci pospešijo moči. Kar zadenejo na trdo snežno sklad, ki je pokrivala sani. Prevrta jo. Kako ostrmé, ko puhne iz nje gorek sopar. Neki kmet poklekne pred to luknjo in seže noter z lopato, ki jo je imel v roci. Mož je ležal na tléh v tem ledenem grobu; ali znamenja ni bilo, da še živi. —

Oče mladega moža pristopi ter zakliče:

„Dmitrij, ali še živiš?“ —

„Še“ — odgovori ta. —

„Pristopi tedaj k luknji,“ — zakličejo mu delalci.

„Rad — odgovori Dmitrij mirno — ali pazite, da me ne ranite z lopatami!“ —

Nekoliko hipov potem pomoli glavo iz votljine. Obliče mu je bilo blede kakor sneg, pod katerem je ležal, — pa videti ni bilo na njem nobene prestrašenosti. Pomorejo mu venkaj. — Bil je jako slab in iz mokre obleke mu je puhtela topla soparica.

Ugledavši očeta pozdravi ga ter izroči mu usnjato možnjico z denarjem, katerega je skupil v mestu. Peljejo ga v bližnjo izbo. Tù je premenil obleko in zavžil nekaj hrane. —

Ko mu povedó, da je dvanajst dni ležal pod snegom, se je močno začudil. Čas se mu je zdel dolg, ali premeriti ga ni mogel, kajti obdajale ste ga največa tema in tihota. Spaval je. Zbudivši se si je s snegom žejo gasil ali pa je molil. Ni se več nadjal, da mu še dojde pomoč. Vedno mu je bila v mislih skrb za zveličanje svoje duše. Čeravno je skoraj popolnoma negibno ležal in bil le s svojim kaftanom odet, ni ga mrznil kar nič nadlegoval. Vendar pa so mu bili nekteri prsti na nogah zmrznili.

Ko se je bil povrnil k svoji družini, si je nekoliko dni v miru in pokoju živé zopet malo po malo opomogel in lotil se znova navadnih opravil. Ledena odeja, ki ga je bila obvarovala zmrzline, trajala je še do konec zime in mnogo radovednežev vrelo je tjekaj si jo ogledovat.

Ta resnična dogodka, ki smo jo ravnokar povedali — pa je le izjema. Kakor je krepak in čvrst ruski kmet, tako strašnim mrzlim nevihtam ni vstanu vsakokrat vkljubovati in prenašati jih, in kakor radi si hitro o tacihi priložnostih med seboj pomagajo, nahajajo se ven-

dar po enacih nevihtah s snegom in „metelom“ pogostoma zmrznjena trupla ob cestah in potih. — —

## Plavaj, plavaj ladja moja!

Plavaj, plavaj ladja moja,  
Kamor žene te vihar!  
Vesla so razbita tvoja,  
Vgasnil ti je zvezde žar.

Kaj mornar čem jaz ubogi,  
Ako dalje še vesljam?  
Vedno v več sem nadlogi  
In rešenja ne poznám.

Ni se treba skale bati,  
Ki pod morjem ti preti,  
Ni v oblast vetrovom dati,  
Ki te v morje potopi.

Sladka vera mi je vzeta,  
Da se bó vpokojil svet;  
Da ljubezen bode sveta  
Vse ljudi objela spet.

Oj vetrovi, ne molčite!  
Ne boji se več srcé;  
Le valove razdražite,  
Naj mi ladjo potopé! —

Zorin.

## Veseli pastir.

Zakrivljeno pálico v roki,  
Za trakom pa šopek cvetic,  
Ko kralj po planini visoki  
Pohajam za tropom ovčic!

Nikdár ne zmračí se mi čelo,  
Nikdár se okó ne stemni,  
In pojem in vriskam veselo,  
Da z góre v goró se glasi!

Saj tukaj na solnčni višavi  
Le sam sem, le sam gospodar;  
Živem po pameti zdravi,  
Za muhe mi ljudske ni mar!

Naj drugi okoli po sveti  
Si iščejo slave, blagá;  
Jaz hočem na gori živeti:  
Tu sreča in mir sta domá!

Nikomur tú nisem na poti,  
Na poti ni meni nikdó;  
Kdo srčno veselje mi moti?  
Kdo moti življenje mirnó?

Za čédico krotko popeval  
Bom pesmice svoje lepé,  
Dolincem glasno razodeval,  
Kar polni mi srečno srcé!

Ne, palice svoje ovčárske  
Za žezlo kraljevo ne dam,  
In raje ko krone cesarske  
Cvetice na glavi imám!

S. Gregorčič.

## Vojaško življenje.

(Spisal France od Bele.)

Najprvi stan vojaški stan.  
Prešern.

V človeškem življenji nahajamo več stanov: kmečkega, gosposkega, duhovskega, vojaškega in še mnogo drugih. Pa ne vsi stanovi so za vse ljudi in še manj so vsi ljudje za vse stanove pripravi. Po mojem mnenji bi moral kmečki stan prvi biti, ne pa vojaški, kakor zgornja vrstica Prešernova pravi, zakaj kmečki stan živi vse druge stanove. Da je pa vojaški stan neobhodno potreben, mora vsakdo priznati, kajti vojak nam ohranjuje ljubi mir, nam brani dom, nas varuje znotrajnih in zunanjih zločincev; čislán in spoštovan mora zato vojaški stan od vsacega biti. Veliko sicer najdemo v vojaškem stanu zapisanega in še več o njem slišimo

pripovedovati, a ti spisi govore večidel le o njegovem zunanjem obziru, mi pa hočemo zdaj njegovo znotranje življenje malo premišljevati.

„Jojmene, jojmene! nabera bode prihodnega meseca,“ slišimo leto za letom žalostne matere tožiti in roke proti nebu viti. Potrtega srca zrejo oče na svojega dvajsetletnega sina, s solznim očesom pogledujejo bratje svojega krepkega brata; „gotovo te vzemó v vojake,“ mu ihté tožijo nježne sestrice. In res! za nekoliko dni je brat že vojak. Kako ostudna, kako tužna se zdi našemu novincu beseda „pripraven.“ „Pripraven, pripraven si“ ponavlja — ali to mu srčne žalosti ne polajša, temveč povekša. Dan mine, noč mine, kazavec na uri se pomiče in pomiče proti številki, na katero se naš vojak že nekaj časa plaho ozira, kajti zdaj pa zdaj se mu bode treba ločiti od vsega njemu najljubšega in se podati k banderi drage domovine. Ura zaropoče in trudno od bije pet. Zdaj se naš vojak iz svoje žalosti zdrami in ko po culico sega, ga obstopijo oče, mati, sestre in bratje in mu roko podajo. Strastno stiska njegova desna roke svojih ljubih in usta mu komaj najo izgovoriti zadnjo besedo „z Bogom!“

Solnce ravno vstaja izza gor in njegovi žarki čudovito blišče po rosnih livadah, ko koraka naš vojak po zelenem polji proti hribčku, čez in čez nasajenem z vinsko trto. Vrh hribčka se ozré še enkrat po ravnem žitnem polji, na svoj rojstni kraj, na hišo, v kateri več sre za-nj bije, na potok, pri katerem je nekda krave pasel in s pastirji marsiktero veselo urico prebil. Srce mu hoče žalosti počiti, pa vendar ne joče, ampak gorko priporoča najvišjemu ohranitelju svojo rojstno vas, svojo očetovo hišo: „Bog vas ohrani vinske gorice, zelene ravnine in vas prijetne loge, mir naj kraljuje v tebi moja rojstna vas in ti stara hiša, v kateri je moja zibel tekla, ne zruši se tako hitro, da te moje oko, če se kedaj še povrnem, vidi in se v okrogu mojih dragih veseliti more.“

Priporočil je zdaj naš vojak vse mu drage stvari stvarniku. Nekako okrepcan meri široko cesto proti glavnemu mestu, kjer ga v vojašnici vojaško oblečejo in tudi meč sukati in smrtonosen svinec sovražniku v prsi pošiljati uče.

Mir malokdaj in malo časa po deželah kraljuje, ker so ljudje nepravilni, ošabni in kdo ve kaj še vse. Bolj in bolj se kuhajo sovražne namere zdaj v tej, zdaj v unej državi, tako da enkrat vendar do vrha prikipé in se po deželi razlijó. „Vojska se začne“, jame se tu in tam splošno govoriti in prej, kakor bi bil kdo mislil, zaropoče bobenj in trobenta trobi vojsko pomenljive glase. Truma za trumo, krdelo za krdelom pomika se pogumno na bojišče.

Tudi naš znani vojak stopa junaško za razvitim banderom; on se spominja domačih livad, svojih dragih, svoje ljube deklice, mili glasi domačih zvonov mu zvonijo po ušesih, a ti spomini ga kar nič ne ožalosté, ker ve, da tudi za-nje v boj stopa. Ponosno zre naš vojak na travnike, kjer se živina pase, na vinograde, na polja, kjer žito zori in starček življenja truden v senci mirno leži, ponosno počivajo svoje oči na trgih in mestih, kjer se znanstva razvijajo, umetnosti cvetijo, otroci po vrtilih se igrajo. „Nič se ti ni treba bati, draga mati“ — beseduje naš vojak s povzdignjenim glasom — „nič se ti ni treba bati, da ti bode morebiti sovražnik zadnje dneve življenja prikrajšal, ne trepetajte, dragi očetje pred sovražniki zaradi vašega lepega polja, ne tarnajte, lepe hčerke domovine pred sirovimi drhali sovražnika,

kajti zagotavljam vas, da bodo moje prsi in prsi tisuč drugih junakov vam varno zatišje. Hrabro hočem se biti, kadar se nam dá znamenje, in z veselim spominom, da se nisem sam za-se boril, ampak tudi za vas, če pride moj čas, tudi junaško pasti. In ko sem že omagal, pogledjte, koliko jih je moja desna na uni svet poslala!“

Pokliče tudi tebe, dečko slovenski, kedaj cesar v vojaški stan, tedaj nikar preveč ne žaluj, ker vedi, da je ta stan zelo potreben. Pomisliti pa tudi moraš, da je v vsakem stanu, bodi-si v kmečkem, bodi-si v gosposkem, v vojaškem ali v kateremkoli drugem trpljenji tudi veselje pridruženo.

## Roka previdnosti.

(Poljski spisal Cz. N., poslovenil —p—.)

V neki onih ozkih pa kot turen visokih hiš starega mesta v Varšavi na Poljskem je stanoval še lani sedemdesetleten krojač, Luka Vareha. V četrtem nadstropju v mali izbici pod streho, kjer je po letu peklo kakor v ognju, po zimi pa mala želézna peč nič izdati ni mogla zoper sto in sto spoklin in lukenj, skoz ktere je v ta stan revščine pihalo, sedel je od svita do pozne noči naš bedni Vareha, krpajoč staro obleko študentom in pisarčkom cele okolice. Zнала pa ga je neporedna mladež tudi pod imenom krojača Zaplate; kajti, ako kdo ni hotel vzeti kakega slabega dela, ga je Zaplata brez dvojbe prevzel in z vso marljivostjo zvršil. Pri vsej svoji pridnosti vendar le ni mogel zaslužiti toliko, da bi življenje svoje in svoje stare bolehné žene vzdržati mogel.

Nista imela nobenega deteta, katero bi jima na stara leta pomagalo z delom in pridnostjo, pa tudi zlahte celó nič. Tako prepuščena po osodi sama sebi, še ne bi bila obožala, ko ne bi bilo dolge in težke bolezní žene Varehove, ktera jo je že deveto leto držala v postelji. Za prejšnjih let je hodila ona na pranje in druga domača dela, a ta zaslužek, če tudi pičel in negotov, bil je hiši vendar nekaka pomoč. Ali v zadnjih časih po tolikoletni bolezni, po presilnem trudu Luka, kateri je delal noč in dan, da mu nazadnje pogled nekaj od velike starosti, nekaj pa tudi od bedenja precej oslabi, zaostala sta v stanovini za tri četrta leta. V peči že dva tedna ni bilo ognja, čeravno je bil mraz, da je vse škripalo, in ubogi starec je moral dostikrat iti h kapucinom po žlico tople jedi za bolno ženo. Malenkost vendar je to bila proti strahu, ki jima ga je delal trdosrčni gospodar, jima se grozeč, da ju na ulice vrže, če do konec meseca ne plačata najemnine. Moj Bog! od kod da siromaka zmoreta 30 goldinarjev, ko v usta ni nič nesti in na hrbtu od sukna krpe frfrazjo.

Luka je hodil ves pobit, pipal si dolge sive brke, mršil si redke lase po glavi, vzdihoval, ali nič izmisliti ni mogel. Že se je svitati jelo, v farni cerkvi zazvoné k rani maši in Luka pograbi kapico ter odide iskat pri Bogu, najboljšem očetu stiskanih, pomoči v težki svoji nadlogi. Na ulicah je še vse čisto prazno, mraz da škriplje pod nogami, a na našem krojaču le lahka višnjeva suknja, na več mestih skrbno, če tudi z zaplatami od raznega sukna pokrpana. Mrzel veter ga prevzeme do kosti; strese se, tare si roke ter gre po sv. Janeza ulicah, misleč, kako so srečni ti, ki imajo

za kaj izpiti kupico vročega ola in snesti odrezek opečenega kruha.

Slaba je še bila svetloba v hiši svete Gospe, oltarji in podobe svetnikov v tem polmraku in polsvétlu, vzdigajoči se iz temnih tal, zdijo se, kakor da bi z blagim očesom gledali na ponižne postave kristjanov poleg njihovih nóg.

Luka premrl, žalosten, obupen pade na kolena pred podobo Matere Božje in dolgo — dolgo iz vse moči raztóžene duše, z vso gorečnostjo ranjenega srca prosi zavetnico stiskanih za svét in pomoč v nesreči. S časom razlije molitva svoj balsam na srčne rane, nada mu stopi v dušo s prvim žarkom zimskega solnca in pokrepljen se vrne starec v svoj stan, menj uzebel, menj pobit, ker v svesti, da ga božja roka ne zapusti v tem težkem potovanju skoz življenje.

In res najde pri sebi neznanega mladenčca, ki je prinesel svojo obleko popravljat. Bil je to nevisok uradnik, kateri je stanoval v dveh izbicah tretjega nastropja ravno pod stanom Lukovim. Dokler njega ni bilo domú, izpraševal je že njegovo ženo, kako jima je kaj in čudil se njenemu strašnemu uboštvu; ali najbolj ga je v oči zbadal križ častne legije, obešen nad revno posteljo na steni. Ko tedaj stari Luka domu pride, jame ga pitati za poprejšnje njegovo življenje, ki ga, kakor sem ga slišal, semkaj stavljam:

V dvajsetem letu svoje dobe je stopil Luka Vareha, edini sin šolnika v malem mesticu, v krđela francoske vojske, v tem času, ko so zmagajoči orli Napoleonovi previhrali po dolgem in širokem Evropo. Tolkel se je junaški do malega v vseh večih bitvah pod poveljstvom samega cesarja, ter stal na zadnje na poljanah Vagramskih na Avstrijskem; — boj se je bil z vso trdovratnostjo in trpél že nekaj ur, kar naenkrat bataljon, v katerem je služil naš Vareha, dobi povelje, naj udari na baterijo sovražnikovo, ktera je v francoskih trumah strašno morila in naj velja, kar koli hoče, da jo vsakako prisvoji. Bataljon se vzdigne molče in v redu; za streljaj daleč od baterije stavi se v ozko kolono (vrsto), ter se zažene na sovražnika. Ali tú jih toča kugel pozdravi iz dvanajst topov naenkrat, sila mrtvih pade na tla, ostali ne prepadejo, ampak derejo dalje. Na štirideset korakov jih na novo pozdravijo kanoni, a k nesreči tako izvrstno, da je komaj deseti del omenjene kolone še živ ostal. Srce je jelo vojakom upadati, spusté se v beg; nikogar ni bilo, da ustavi ostrašene, kajti vsi oficirji so popadali. Luka se ozre okoli sebe, sram ga obide videti brezčastno umikanje: zakriči torej kar mu iz grla more: „Bratje, za menoj, cesar gleda na nas!“ Le-té besede kakor iskra prešinejo omahovajoče, zakadijo se za njim in . . . baterija je dobljena. Ko je Napoleon po dokončani bitvi objahal z mrtvimi pokrito polje, zapazi tudi našega Luka, kako je z od sablje razmesarjeno glavo ležal brez zavésti pri dobitih topih. Pribočnik cesarjev ga je spoznal in njegovo junaško delo cesarju naznanil; ondaj tá stopi iz konja, pa sneme s svoje suknje križ častne légije ter ga pripne na prsi vojaku, rekši za našega junaka častne besede: „Ni vredniših prsi, ktere bita križ nosile!“

Dolgo je potem ležal ranjeni Vareha v bolnišnici; ko izide iz nje, že se je cesarstvo Napoleonovo končalo, končali so se boji in on tudi vrnil domu, kjer ga ni nikdor več pozdravil, kajti stari šolnik je davno že ležal pod zeleno gomilo. V kratkem si vzame za ženo pošteno deklino, ktera mu je prinesla za doto par sto

tolarjev. S temi denarci si je najel malo kmetijo in nekaj let živel srečno; ali prišla so huda leta, toča je potolkla polje, kravice so poginile, konj ošepavel, in na zadnje ž njim sosed pravdo začel. Odšel je torej s svojo tovaršico siromak s trebuhom za kruhom. Zajde v Varšavo ter se tukaj naseli; in ker je vsak vojak krojač za se, postane Luka krojač tudi za druge. Tukaj mu je spet šlo s početka kakor tako, ali bolehnost žene spravi ga na nič.

To povest izvabilši iz starega vojaka, pusti mladeneč na račun dela par goldinarjev in odide, tolažeč ju z nado boljše prihodnosti.

Za dva — tri dni potem dá našega Luka Vareha poklicati k sebi francozki konsulat, da naj se z vsemi popiri, gledé njegove službe na vojski, kolikor jih le ima, oglasi brez odlašanja v njegovi kanceliji.

Začudi se temu ne malo; osnaži si z vso marnostvo svojo pokrpano suknjo, stavi v red brke in brado, pa pripelši si križ na prs odide, premišljajoč, kaj b to biti moglo, med potjo v farno cerkev.

V konsulatu ga že čaka oni mladeneč in ga predstavi temu, ki je opravljal zadeve francozke vlade. Ta preiskavši celo stvar in zahtevalši za to prič, napravi zapisnik ter ga pošlje svoji vladi, veleč Luku, da naj se zopet oglasi za nekaj dni.

Ob tem času poštene mladeneč ni zapustil starega Vareha v nesreči, in da ne ponižuje vojaka, ne daje mu darov v vbogaime, ampak mu pošilja taka dela, ktera mu ne preveč težka, več zaslužka vržejo.

Naposled po treh tédnih poda se Luka po odgovor, in ko ga hišni služabnik napove, pride mu konsul naproti, podá mu roko ter mu izreče srčno voščilo za to nagnjenost in milost, s kakoršno ga je Napoleon I. vedno v misel jemal. Na dokaz pa, da je v bojnih arhivih (pismih) v Parizu celi ta dogodek zapisan, našteje mu v gotovem 50.000 frankov (1 frank po 40 kr. n. d.) kot 40 létno penzijo za križ častne legije in patent (pismo) za oficirja, ktera čast ga zadela (za kar ni védel), ko je bil ko ranjenec odnesen iz borišča in prišel potem z bolnišnico vred v sovražnikove roke.

Ubogi vojak svojim očem ni verjel, ušesom ne upal, in sam ni vedel, kaj se ž njim godi. Ali ko je občutil zlato v žepu, patent (pismo) pa na prsih, mu solza, davno ne videna, orosi okó, in prepriča se, da le Bog more taka čudeža delati, in da tudi njemu najpred pristuje hvalo dati.

Ne čakaje dolgo, in še popred celo kakor domu, napoti se v žagrad farne cerkve in tam daruje obilen dar za slovesno sveto mašo pred oltarjem presvete Matere Božje, ktera mu je vidno podelila svojo pomoč in to mašo tudi z vso pobožnostjo posluša.

## Neumni volk.

(Kašubska.)

Nekdaj se je sanjalo volku, da dobi dobro kosilo, a to se mu je tudi izpolnilo. Vstane iz svojega brloga, gré po stezi ter najde salo. Pogleda je ter pravi sam pri sebi: „vedno pravijo, da so sanje pene, a vendar so se mi sedaj izpolnile.“ Polovico sala pojé, polovico pa si shrani. Potem gré dalje ter pride do neke luže; tu je hodila kobila s žrebetom a volk jej pravi: „Jaz

ti to žrebe požrem." Kobila ni bila neumna ter pravi volku: "Tedaj le brž, ker se mi jako hudó godi: to žrebe me grize, gospodar me vprega, mnogo težav imam, a pri vsem tem sem še kruljeva. Ko bi bil ti tako dober ter bi mi hotel potegniti to iz noge, hudó me boli!" Volk je bil usmiljen, kobila vzdigne zadnjo nogo, a volk ogleduje, kaj bi jej izruval. Med tem ga kobila tako bécne, da se volk zvrne in nekaj časa obleži, ko pa se je zopet pobral, bila je kobila s žrebotom že bog vedi kje. Potem gre volk dalje ter najde svinjo z malimi prasci ter jej pravi: "Jaz ti vse te prasce pojém." Svinja pa je bila zvita ter pravi: "Tega sem prav vesela, ker me hudó grizejo a jaz imam slabo krmo; ker pa ti prasci še niso kršćeni, moramo jih prej krstiti." Volk je bil s tem zadovoljen ter gré s prasci k reki. To pa je bilo blizu mlina. Prasci so tako močno cvilili, da so tudi mlinski psi slišali to cviljenje ter prihiteli k reki. In se je svinja ojačila ter volku v reki poslednje prase iztrgala, volka pa dalje v vodo pahnila. Ves utrujen prileze iz reke, tu pa planejo nad nja mlinski psi ter ga tako ogrizejo, da so kar eunje od njega visele. Vendar pa jim še živ uide ter gré dalje. Pride na visoko goro, kjer so letale koze, a on jim reče: "Koze, jaz vas vse požrém." Koze pa mu pravijo: "Stori, kar hočeš, ali me moramo pred smrtjo nekoliko moliti." — "Tedaj le brž," pravi volk ter začne z njimi moliti roženkranc: "Ahú! ahú! ahú!" — Med tem ga je čul ovčarski pes, pride nad-enj, a kar so mlinski psi premalo storili, dodal je ta, tako da ni ostalo volku na vsem životu zdravega mesta a komaj je smrti ušel. Potem nekaj časa poleži, potlej pa vstane ter se vsede na rep; tu pa mu pride dobra misel. Poberse se, gré dalje ter najde starega ovna, ki se je sam pasel. Volk mu pravi: "Oven, jaz te bom pojedel." Oven pa mu odvrne: "Stori, kar hočeš, saj sem že dosti star; ali kaj ti pomaga nad manoj si zobé lomiti? veš kaj, pojdi tja-le doli ter odpri gobec, jaz pa ti skočim vanj." Volk je bil tako aboten, da zleze z goré, postavi se v dolino ter odpré gobec. Oven se močno zaleti ter volka takó sune, da se ta prekucne: na pol mrtev obleži, oven pa je šel svojo pot dalje. Čez dolgo dolgo se volk zopet zavé ter tava dalje opotekaje se sem in tam, na levo in desno, nazaj in naprej, kakor pijan. Tako se priplazi do velicega hrasta, vsede se pod njim ter pravi sam pri sebi: "To je bilo preneumno! se vé da se mi je sanjalo, da dobim dobro kosilo; ali kaka sreča in nesreča me potem doide, o tem sem ni nič sanjalo. Vsega tega pa sem si bil sam kriv. Je-li bilo to pametno, kobili se ponuditi za zdravnika? še bolj neumno pa je bilo, da sem nadomestoval duhovnika ter hotel krstiti prasce. Kako neumen sem bil, da sem hotel kot cerkvenec moliti s kozami roženkranc! a potem še veliko bolj neumen, ker sem hotel, da bi mi celi oven skočil v gobec! Dá, dá, nisem več drugega vreden, nego da bi mi kedó odsekal rep!" — Za hrastom pa je stal kmet, imel je v roci sekiro, ker je prišel po prekle za obroč; in bác! volku rep odleti. — A ta neumni volk še danes leta brez repa, če ni že včeraj cepnil.

J. P.

## Gospodarske drobtine.

**Kako se starim žarkim ali žaltovim orehom dá okus frišnih orehov.** Razkoli take orehe in je položi v vodo za nekoliko dni. Orehi se bodo navzeli vode, in ona tenka kožica, ki se pri suhih ni dala olupiti, in ki je bila vzrok grenkote in žarkosti, se zdaj lahko olupí in orehi imajo okus frišnih.

**Kako se vlaga rdeča pesa.** Pesa se opere in kuha tako dolgo, da je mehka. Voda se odlije in pesa naj se ohladi. Ko se je popolnoma shladila, se zreže v kolesca, in zloži vrstoma z rezanim hrenom. Med tem se kuha lahek ocet (jesih), in ko je ohladel, se vlije na peso. Za nekoliko dni je že dobra za rabo.

**Korenje (mrkvo) čez zimo spraviti.** Korenje se izruje jeseni pred mrazom, odreže mu se zelenje, in potem se v suhej kleti položi na prst en nasad korenja, ki se spet s prstjo pokrije, potem pride spet nasad korenja, na-nj spet prst in tako zaporedoma.

## Smešnice.

\* Pruskega kralja Miroslava II. prosi nek gospod za državno službo. Kralj ga praša, kje da je rojen. "V Berolinu," je bil odgovor. "Vsi Berolinci so malovredneži!" zakriči kralj, ki je bil ravno prav slabe volje "odlazite!" — "Odpustite veličastvo," pravi na to, gospod, "jaz poznam dva Berolinca, ki nista malovredneža, namreč Vaše veličastvo in jaz." Kralju je ta opazka dopadla in gospod je dobil zaželjeno službo.

## Zastavice.

57. Kaj dela svečnik pri večerji na mizi?
  58. Kateremu kamnu je želodec najbolj prijatelj?
  59. Črna koklja rdeča jajca vali, kaj je to?
  60. Vém za dekle, ki se zmiraj pere, pa vendar zmiraj črneji postaja?
- Vganjka zastavic v 22. listu: 53. žličnjak; — 54. kruh v peč in iz peči; — 55. orch; — 56. za-piši besedo „črno.“

## Ogled po svetu.

**Avstrijsko-ogerska država.** Jih že imamo, namreč nove ministre! Knez Adolf Auersperg, nekdanji konjiški major in pozneje deželni predsednik v Salzburgu, postal je ministerski predsednik in sčastil novo ministerstvo iz samih ustavovercev. Baron Lasser je imenovan za ministra notranjih opravil, Dr. Stremayer nauka, Dr. Glaser pravosodja, Dr. Banhans kupčijstva, žl. Chlumetzky kmetijstva in Dr. Unger brez odločnega opraviilstva. Minister deželne brambe pl. Scholl je odstopil in mesto njega je postal polkovnik Horst začasni minister deželne brambe. Odstopil je tudi poljski minister pl. Groholski, ki pa dozda še ni dobil nobenega naslednika, kar bi bilo znamenje, da bodo tudi Poljaci državnemu zboru hrbet obrnili. Prvo delo nove vlade je bilo, da je razpustila tiste deželne zbore, v katerih ustavoverci nimajo večine in v katerih misli po

novih volitvah ustavovercem večino pridobiti. Razpušчени so deželni zbori: v Gornji Avstriji, na Kranjskem, Moravskem, v Vorarlbergu in v Bukovini. Tedaj tudi na Kranjskem bodo kmalo nove volitve za deželni zbor. Upamo in se zanašamo, da naši slovenski bratje na Kranjskem se ne bodo dali preslepiti od nemških kričarjev, ampak da bodo enoglasno volili njih prejšnje zastopnike. Gotovo bodo kranjski nemčurji vse sile napeli, da prevarijo Slovence in bodo okoli njih lazali, kakor znana lesica okoli petelina na drevesu. Lesica je hotla na vso moč petelinu prijateljsko roko podati ter ga s prijaznimi besedami vabila, naj pride raz drevesa, a petelin se ni dal prekaniti od nočnega potepuha ampak je varno obsedel na veji, kamor pa lesica roko podati ni mogla. Upamo, da tudi pametni kranjski Slovenci ne bodo se bratili s potuhnjenimi, nemčurjskimi lesicami, ampak jih pustili na mrazu cepetati. Zato pozor! — V Prago je nova vlada poslala znanega generala Kollerja za deželnega namestnika, ki je že pod Giskrom bil tam ob času izjemnega stanja. Česki listi ga sprejemajo kot Miklavževo šibo. Imel bode poleg civilne tudi vso vojaško oblast na Českem. Nekteri listi trdijo, da misli nova vlada še nekatere druge deželne namestnike, ktere je Hohenwart ustavil, posloviti in na njih mesto stroge ustavoverce postaviti. — „Slov. Nar.“ piše „cesar in nadvojvodi so do sedaj v velikem posestvu na Českem in Moravskem vselej s stranko, ktera je bila vladi prijazna, glasovali. Pri sedanjih volitvah na Moravskem cesar ne bode glasoval.“ — Da se državni zbor vendar vsaj za silo zbere, misli si vlada pomagati z neposrednimi volitvami, t. j. volijo se državni poslanci ne iz srede deželnega zbora, temveč naravnost iz ljudstva. Ako pa kateri po takem izvoljeni poslanec ne prevzame poslanstva, dobi pravico oni, ki je pri volitvi za njim dobil največ glasov. Kaj pa tedaj, če tudi ta ne pojde? —

K federalističnem shodu v Pragi, ki ga je sklicala državnopravna stranka, in ki ga je obiskalo 40 zastopnikov devet dežel (Česke, Morave, Galicije, Zgornje Avstrije, Tirola, Vorarlberga, Štajerskega, Kranjskega), je pol. društvo „Trdnjava“ odposlala kot zastopnika koroških Slovencev slavnostnega g. Matija Majarja; — po neki nepriliki ni došel o pravem času — vendar hvaležni mu bodo naši Slovenci, da je šel ter se vdeležil vzajemnega delovanja. Glavna stvar, ki se je sprejela pri shodu, je vzajemno delovanje na podlagi českich fundamentalnih člankov.

Knez Lotar Meternih, avstrijski poslanec v Parizu, je odstopil in na njegovo mesto pride, kakor se sliši, grof Apponyi ali Pulski.

**Nemško.** Po nasvetu liberalne vlade na Bavarskem je sklenil državni zbor v Berlinu, ostro postopati zoper duhovne, ki bi se predrznili iz priznice ali v kakem zboru, vtikovati se v politične stvari ter kaliti javni mir. To je pač po volkovo. Ne duhovščina kali mir, temveč oni, ki se že davno vtikujejo v božje in cerkvene pravice. Hude nevihte pa, ki zdaj utegne po Nemčiji priti na crkvenem polju, se katoličani nikakor ne ustrašijo, prepričani, da se tem prej bode zvedrilo, čem hujsi bode grmelo in bliskalo. Ako Nemčija res hoče postati edina, naj ne išče novega razpora! —

Moltke je vsem nemškimi polkovnikom zapovedal, učiti se ruščine! Pač že vé, zakaj.

**V Belgiji** je napravila liberalna manjšina zadnji čas veliko hrupa proti ministerstvu, ki je bilo vzeto iz katoliške večine poslancev. Liberalna stranka je tako dolgo vpila, da je kralj moral vzeti novo ministerstvo, ki pa je po parlamentarni navadi zopet sestavljeno iz mož sedanje katoliške večine v državnem zastopu.

## Razne novice.

**Volitev v deželni zbor na Kranjskem.** Za volitve v deželni zbor na Kranjskem, ki se bodo vršile 12., 14. in 15. t. m., priporoča odbor narodnega društva „Slovenije“ sledeče kandidate: 1. Za ljubljansko in vrhiško okolico dr. Janeza Bleiweisa in dr. Jož. Poklukarja. 2. Za okraj Kamnik in Brdo dekana Janeza Tomanca. 3. Za okraj Kranj, Trzeč in Loko korarja Franceta Kramarja in dr. Radosl. Razlaga. 4. Za okraj Radoljico in Kranjsko goro fajmoštra Lovr. Pintarja. 5. Za okraj Postojno, Planino, Senožče, Lož in Bistrico dr. Etb. Costo in posestnika Mat. Korena. 6. Za okraj Vipavo in Idrijo dekana Jur. Grabrijana. 7. Za okraj Novomesto, Kostanjevico in Krško posestnika Jož. Zagorca. 8. Za okraj Trebno, Zatičino, Žuženberk, Mokronog, Litijo in Radeče grofa J. Barbota, fajm. M. Tavčarja in dr. Val. Zarnika. 9. Za okraj Kočevje, Lašče in Ribnico Luka Svetca in Petra Kozlerja. 10. Za okraj Črnomelj in Metliko posestnika Mart. Kramariča. — Za občine v mestih in trgih in sicer 1. Za Idrijo notarja Janeza Irkača. 2. Za Trzeč, Radoljico in Kamnik Jan. Murnika. 3. Za Postojno, Vrhniko in Lož posestnika Franceta Kotnika. 4. Za Kranj in Loko trgovca Leop. Jugovica. 5. Za Novomesto, Kostanjevico, Krško, Črnomelj, Metliko in Višnjo goro grajska Karola Rudeža. Nadejamo se, da bodo jih narodnjaki volili enoglasno. —

**Založbo Janežičevih** slovnice, slovarjev in beril je ravnokar kupila Česko-Tilova knjigarnica v Ljubljani. Ker se „Slov. Sprach- und Uebungsbuch“ po šolah že silno pogreša, gledal bo novi založnik, da se to delo kar kmalo natisne. Enako mu bo tudi posebna skrb, da Janežičev slovensko-nemški slovar popravljen pride na svetlo v drugem natisu.

**Železnica med Belakom in Trbižem.** Podvzetniki Rudolfove železnice so od vlade dobili dovoljenje, da smejo železniško črto med Belakom in Trbižem začeti zidati. Zidanje se prične brž ko ne o prihodnji vigradi in ker ta črta ni dolga, bo tudi kmalo dokončana. — Govori se tudi, da zastopništvo Rudolfove železnice se preseli iz Dunaja v Celovec in si tu že išče pripravna stanovanja za svoje kancelije.

### Žitna cena.

V Celovcu po vaganu: pšenica 6 gld. 39 kr., — rež 4 gld. 38 kr., — ječmen 3 gld. 28 kr., — oves 1 gld. 80 kr., — ajda 3 gld. 15 kr., — tursica 3 gld. 39 kr., — pšeno 5 gld. 93 kr.

### Kurzi na Dunaji 7. decembra 1871.

Kreditne akcije 322 gld. 10 kr. Nadavek na srebro 117 gld. 25 kr. Narodnoposojilo 68 „ 75 „ Napoleondori . . 9 „ 30

### Listnica.

Besednikova. L. F. v. Ž. S poslanim zanimivim potniškim spisom ste nam močno vstregli in se Vam za-nj prav lepo zahvalimo. Ker pa je preobširen, da bi ga mogli v zadnjih dveh listih natisniti, pričnemo ga še le z novim letom. — J. L. v. G. Tudi poslana prozaična dela so preplitva, da bi jih natisnili. K večemu se bo dalo morda od poslanih smešnic kaj porabiti. — Fr. K. v. Zn. G. Poslano naročnino hvaležno prejeli.